

Szerkesztőségi iroda:

Fünteza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó hivatalban Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKE

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

B.-Csaba július 28-án 1870.

(R.) A megerendezési törvényjavaslat az első, főtüzpróbát diadallal állta ki, kevéssé megviselve sikerült a képviselőház küzdőhomokán áthatolnia s nem valószínű, hogy rajta a felsőház is lényeges változtatást tegyen...

Nagy harc volt az, mely az ország, sőt a civilizált világ szemeláttára, heteken át, mindkét részről vivatott.

Nincs ütközet füst nélkül, ennek is volt füstje elég, de a megerendezési törvényjavaslat körüli nagy vita, lényegében egyike volt ama következtetésterhes elharcoknak, melyeket a modern társadalom és politika követelményei elodázhatalanul napirendre hoznak.

Mind a két vívófélnek ugyanazon szavak voltak zászlájára írva, csak különböző sorrendben: *parlamentarismus* és *autonomia* az egyik, *autonomia* és *parlamentarismus* a másikon. Ime a különbség.

S mégis mekkora különbség!

E törvényjavaslat inaugurálásával a megyei autonomia lesz eltemetve, monda az egyik fél, *amugy* a parlamentarismus válnék lehetetlenné, monda a másik; azt hozzuk be, a mitől a tudomány és gyakorlat egyiránt óv: a *közigazgatási centralisatiót*, így az egyik; a megyék *átöröklött* szellemével s *hangulatával* a kormányval szemben s különben is teljes autonomiával, a közigazgatás exactsága válnék kétségessé — így a másik.

A tudomány, a szabadelvűség, a politikai gyakorlatiasság, élő magas példák, a historia érvei mellett és ellen — latra vettettek...

Parlamentarismus és autonomia oly magas tényezők, melyeknek fontosságát csaknem mindnyájan elismerjük s *csaknem* mindnyájunk közökhajtása, hogy államéletünk ezen két factora kellő összhangzásba hozassék.

Mily mértékben van ezen összhang, az egyensúly a törvényjavaslatban lefektetve — azt ki ki megbíráhatja, a ki ért hozzá — volt magyarázat hozzá, tanulságos, elég.

Részemről azt tartom: *hogy a parlamentarismus az autonomia felé nem ment el azon határig, a meddig érdekeinek, feltételeinek compromissioja nélkül — elmehtett volna.*

Mindazonáltal azért kétségbe nem esem, sőt *másképp* a törvényjavaslatot hathatós előre lépésnek tartom. Difficultált tételeit illetőleg, kétségbe nem esem azért, mert igaz ugyan, hogy institutiok nevelik a polgárt, sőt az embert magát, de épen azért tekintve, hogy a magyar fajba alkotmányos élete oly szívósságot öntött, melyel amyi megpróbáltatások közt szabadságszeretete nem csak nem lazult, sőt fokozódott, mielőtt az önkormányzat iránt való érzékét elvesztené, a törvény felesleges óvakodását módosítandja.

Ugy tekintem e törvényjavaslatot, mint a kellőnél magasabbról leeresztett inga *első* esetét, melynek tulnan emelkedése szükségkép az esés kiindulásával van arányban — nyugpontját megtalálja bizonyval.

— **A Törvényhatóságok rendezéséről** szóló törvényjavaslat tárgyalását, jul. 25-én tartott ülésében végezte be a képviselőház, végleges megszavazása pedig a másnapki ülésben ment végbe, mely alkalommal 150 képviselő az elfogadás mellett, 101 pedig ellene szavazott.

Ugyanez ülésben szavaztatott meg a belügyminister által közbiztonsági célokra kért 162,000 frtnyi póthitel, továbbá a közoktatási minister 1870-ik évi kiadásainak fedezésére szükségelt póthitel is. A július 27-iki napirendét pedig a kérvényi bizottság jelentése képezte, melynek elintézésével több száz kérvény vándorolt a szakministerek feneketlen archivumaiba.

— **A küszöbön levő háborura** vonatkozólag a mult hét hírei még mindig csak harkészülődésekről beszélnek. Egy-két jelentéktelen előrsi esetpatén kívül komolyabb s nagyobb mérvű összeütközés nem történt, így Saarbrückennél e hó 21-én, mely alkalommal egy francia lovas elesett, egy poroszkatona pedig megsebesült; 26-án a reimsi hídnál volt összeütközés porosz uhánosok, bajor vadászok és francia gyalogság között, mely — állítólag az utóbbiak hátrálásával végződött. A franciáknak ezuttal egy halottjuk, a poroszoknak 2 sebesültjük volt.

— **Az osztrák-magyar monarchia** semlegességi nyilatkozata, mely valamennyi birodalmi külképviselethez intéztetett, a bécsi hivatalos lap e hó 28-iki számában jelent meg.

— **Oroszországról** ismételve is azon hír kering, hogy Czenstochauban közel határainkhoz. 30,000 orosz áll.

Közegészségügyi viszonyaink s e körül teendőink.

Talán csodálkozni fog a nyájas olvasó, hogy a véres háboru előestéjén, a midőn a távirtda meg lehet nem sokára nagy ütközetek világra szóló hírével hozandja, a csalhatannak declarált, de csalhatlansága dacára mégis az események irányában rettenetesen csaldott pápa korában, akkor, midőn államok a válság küszöbén állva polgáraiik szorongó kebellet néznek a legközelebbi jövő eseményeibe, lapunk, bár politikai lap, oly nagyon mindennapi ügygel: megyénk közegészségügyi viszonyaival bibelődik. Ne csodálkozzék senki; a magas politika kérdéseinek, mint a melyek a napi időszakai sajtóban ugy is, sokszor egész unalomig megvitatattanak, lapunk csak halvány viszhangja lehet, míg legközelebbi s legháladosabb feladata: közvetlen érdekeinket képviselni s azok megvitatásával használni a közügynek. — Ha sejtelmünk nem csal, a megerendezési törvényjavaslat — elhagyva az alsóházat s átmenve a felsőház retortáján, majd szentesítést nyerve, — törvényvé válik; a megyék leendenek, miknek már rég, nevezetesen parlamenti felelős kormányunk fenállása óta lenniök kelle vala: az állami administratiót közvetítő s a törvényt saját közegeik által végrehajtó önkormányzati testületek s mint ilyenek első sorban hivatva leendenek egyéb ügyek között a közegészség eddigelé meglehetősen elhanyagolt ügyét felkarolva, kezelni. — E fontos szerep előkészítése iránt a közvéleményt jó előre tájékozni feladata ez igénytelen soroknak, nem azért, mintha a jelenlegi megye e téren is meg nem tette volna mi tehető volt, hanem — valljuk be igazán — a szenvedélyes pártharc étéllel bennünket tüzetesen foglalkozni nem engedett s a közegészségügy a megye egyetemét csak annyiban foglalkodtatá eddigelé, a mennyiben per tangentem az alispáni szokásos jelentésekben felemlítve lön, hogy a megye egészséges; pedig alig pár napja, hogy az országgyűlés termében egy ellenzéki képviselő egészségügyünk szánandó voltáról tartott jeremiádot s annak tulajdonitá Buda-Pest népszerűi apad-

dását; joggal-e vagy jogtalanul — majd meglátandjuk.

Kísérjük ennél fogva az egyént bölcsőjétől sirjáig, sőt tegyük észleletünk tárgyává még előbbi állapotában, midőn még az anyai szervezet elősdije, hogy így fejezzük ki magunkat; nézzük, hogy e pályán minő kártékony befolyásoknak van kitéve élete; melyek azok, melyek elháríthatók; melyek ismét azok, melyek ellenében az állam minden az egyén javára közbe lépni akaró ereje megtörik, hogy így felismerve az elháríthatókat, azokat valósággal saját körünkben elhárítani is igyekezzünk s így a körülményeket fajunk szaporodása s erősödésére nézve kedvezőbbekké idomithassuk.

Magyénk népességi szaporodását tekintve 1863. óta megnyugtató folytonos emelkedés mutatkozik, az 1863-ki inséges év következményei az 1864. év szaporúságán volt érzékenyen észlelhető, a 60-as évek alatt azonban legnagyobb, nevezetesen 4030-ra rugó szaporúságot a mult 1869. év mutatja. Mind e mellett a halva születek évi contingense megyénk területén még mindig aránytalanul nagy összegekkel szerepel s rendszeren 200—300 között ingadozik s a mult 1869. évben 252-t tett. Még nagyobb, sőt multlatni megdöbentőleg nagy a 0—1 évig áldozatul eső gyenge gyermekeknek száma s ez a mult 1869. évben is 2691-re rugott s azt megelőzőt években is e szám körül ingadozott. Hol rejlik e kedvezőtlen arány oka?

Népiünk, dacára, hogy megyénk népessége aránylag felvilágosodott józan gondolkozásu s az értelmiség dicséretes fokán áll, még oda nem jutott, hogy megértse, mit a költő mond: *Ehret die Frauen*, mely azonban nemcsak a nőnem iránt köteles tiszteletet parancsolja, hanem egyszersmind arra is felhív, semmi olyasra nem kötelezni őt, mi hivatásához nem mért, testi erejét s fejlettségét pedig tulszárnyalja; nem jutott még oda átgondolni azt, hogy minden mozgás és munka az anyag rovására történik, különösen akkor, ha az tullesztett s hogy ha ez anyag a mozgás és munka által nagyobb mennyiségben vonatik el, a leendő egyén táplálására annál kevesebb jut; nem ért még oda, hogy őt ez állapotában ne csak a benső háztartás könnyebb teendőinek ellátásával bizza meg, hanem egyszersmind az ő fárasztó mezei munkáinak is társává ne tegye. És ki nem látott közöttünk áldott állapotban levő nőt a legterhesebb mezei munkával foglalkozni, erejéhez alig mért terheket emelni s így kitenni a veszélynek nem csak magát, hanem magával együtt leendő magzatát? Nem tulhajtott ennél fogva azon nézet, mely a nálunk oly sürüen előjáró magzat elmenések és satnya szülések okát e körülményben keresi; melyhez ha még a szegényebb osztálynál a ki nem elégitő silány táplálkozást is vesszük, egyáltalán nem lehet megdöbentő a veleszületett gyengeség következtében részint a szülés alatt, részint az első évben történő halálozások nagy száma.

Másik tényezője az első évben oly nagy halálozásnak nálunk a kellő ápolás hiánya, minek oka a legtrikább esetben az anyagi gondatlanságban, legtöbbször a szegénységben rejlik. A szegény anyja, ki férjével együtt két keze munkájából él, ha kiakarja érdemelni napi bérét vagy a fenntartás követelményeinek eleget akar tenni, alig fordíthat időt arra, ki egy maga képes egy egyént foglalkodtatni, ha az

ápolás minden feltételnek eleget tenni akarunk s így a gyermekre alig vár más sors, mint ha szervezete ehez elég erős, megküzdni e kedvezőtlen befolyással, ha nem elég erős, áldozatul esni a nyomornak.

Tehet-e ily körülmények között valamit az állam, vagy tehet-e egyes helyhatóság? igenis tehetne a szegény ügy felkarolásával, ha államunk pénzeréjét más kiadások nem vennék csak nem a kimerültség igénybe. Azt hiszem reánk nézve jó ideig csak a jámbor ohajtások közé fog tartozni, hogy filléreinkből ez ügynek is áldozhassunk valamit. — Hanem igenis van egy kártékony befolyás, melyet nem csak elháríthatunk, de minden áron el kell hártanunk s ez a szülő körülményekben ma még divatos kontár bábáskodás. Hány gyermek, sőt talán anya élete esik részint tudatlanságból eredő mulasztásoknak, részint ferde otrombaságoknak áldozatul, csak akkor mondhatnók meg, ha a családok tűzhelyeinek eseményeit nem fedné igen sokszor a titok sűrű fátyola, és hogy a halva született gyermekek számának igen nagy százaléka ezek rovására esik: az tény. De lehet-e csudálkozni azon tudatlanságon, melyet a nők körül tapasztalunk, ha tudjuk azt is, hogy ezek szülészet minden ismeretüket a megye területén egyik vagy másik orvos által oktatta minden szülési gyakorlat nélkül merítik, nagy része a szülőnő ágyához lép, de még eddig szülőnőt nem látott, rendellenes szülésről pedig csak bezzélni hallott, azonban a megyei szabadságlevelével védelme alatt szabadon kontárkodik. És a mi legsajnosabb: népünk saját ellenszennel viseltetik a műveltebb, kimerítőbb szakismeretekkel rendelkező szülésznek iránt, és pedig leginkább azért, mert ezek a hivatásukból kifolyó szigorú kötelezettség teljesítésével további teendőik után látnak, míg amazok az ily alkalmakkor kimaradhatlan komaság öszvelívására s együtt lakmározásra s a szülőnő körül minden kigondolható, sokszor nem csak felesleges, de határozottan ártalmas dolgok végzésére is vállalkoznak, s népünk ezért nekik adja az előnyt. Nézetem szerint elérkezett az idő, hogy e különben is elég botrányos de, egyszerűs mind határozottan káros intézményt, mely ma már teljesen feleslegessé is vált, irgalom nélkül eltöröljük s újabb succrescentiával e veszályos osztályt tovább ne gyarapítsuk, hanem őket kihalni engedve, népiünket lassankint oda szoktassuk s némileg oda kényszerítsük, hogy

ezek hiányában értelmesebb szülésznekhez folyamodják a kellő szükség esetében.

(Folytatása következik.)

A gyulai r. kath. iskolák állása.

A népnevelés mindnyájunk ügye. Mentül miveltebb valamely nép, annál több alappal bír naggyá és hatalmasra fejlődni s egyeseknek erkölcsi és anyagi jóléte annál inkább biztosítva van. Nem lehet érdektelen tárgy tehát, ha városunk nevelési ügyét olykor-olykor a nyilvánosság útján tárgyalás alá vesszük, sőt inkább azt hiszem, hogy a város közönsége jogosítva van iskolai állásáról s a növendékek előhaladásáról értesülést szerezni.

Városunkban — az egy rajziskolát kivéve — felekezeti iskolák léteznék, nem vagyok azon helyzetben, hogy a többi vallásfelekezetek iskolai állásáról s azok növendékeinek szellemi képzetéséről bővebb ismertetést közöljek, csupán a r. kath. iskolákra szorítkozom, ezekre nézve pedig azt, mit szerény tehetségemmel észleltem, nem rettenek vissza, szerkesztő ur becses engedelmével lapjában nyilvánosságra hozni.*)

A r. katolikusoknak ez idő szerint van egy főelemi tanodájuk négy osztállyal, egy elemi iskolájuk három osztállyal és két leányiskolájuk. Ezen iskolákban az osztályokhoz képest beosztva tanított ez évben, hetenkint 20—24 órán keresztül: írva olvasás, gépies és értelmes olvasás, magyar és német szépírás, vallás és erkölcstan, magyar nyelvtan, számtan, természettan, természetrajz, történelem, földleírás, terményrajz, gazdasági ismeretek, polgári jogok és kötelek, szavalás, ének, rajz és tornaszat. — A főelemi tanoda III. és IV. osztályát tanította Plank Alajos, a II. osztályt Gergely Péter, az I. osztályt Domonkos János, az ugynevezett németvárosi elemi iskola III. és II. osztályát Tanay Gyula, az I-ső osztályt Hermann Hugo, a magyarvárosi leányiskolát Szieber Nándor és segédje Papp Károly, a németvárosi leányiskolát Niedermayer Antal és segédje Nécesey Bálint.

A tanoncok száma ez évben volt:

A főelemi tanoda I. osztályában	183
" " " II. " " " "	63
" " " III. " " " "	20
" " " IV. " " " "	27
Az elemi iskola I. " " " "	90
" " " II. " " " "	26
" " " III. " " " "	41

*) Szives készséggel nyitunk tért e cikknek s ohajtjuk: vajha a többi felekezeti iskolák állapotáról is küldetnének be hasonló közlések.

A magyar leányiskolában	176
A német " " " " " "	140
Osszesen	766

Ebből nem szerint:

Fiu	450
Leány	316

Valláskülönbőség szerint:

R. katolikus	762
Ágost. vallásu	1
Görög egyesült	1
Görög keleti	1

A mi már a tanoncok szorgalmát és előhaladását illeti, e hó 25-ik és következő napjain a szokásos második félévi vizsgák megtartatván, volt alkalmunk tapasztalni igen sok olyat, mi megrovást érdemel, de volt alkalmunk látni sok dicséretet is.

Tapasztalmai kellett fájdalom, hogy igen sok szülő mai nap is többre becsüli lábasjóságát, mint istenadta gyermekét. — Fut, fárad, hogy azoknak jólétet eszközöljön, míg ezeknek lelki táplálásáról csak úgy gondoskodik, ha jut. Unszozni, kényszeríteni kell gyermekének iskoláztatására és ha már gyermekét be is iratta, azt hiszi, hogy ebbeli kötelességének nagyon eleget tett, utána nem néz, vajjon gyermeke szorgalmatos-e, sőt inkább a hol csak szerét teheti elfogja az iskolától majd malacot őrizni, majd házat vagy kis libát őrizni s a jó isten tudja hány féle cím alatt mulasztatik el egyik nap a másik után.

Igy történik azután, hogy vannak gyermekek kik háromnegyedét az évek otthon töltik, egynegyedét az iskolának szenteli ugyan, hanem az év folyamán oly annyira megszagattva, hogy csuda-titónak kell annak lenni, ki ilyen gyermekből is tud faragni valamit. — Van ismét szülő, ki habár szorgalommal járhatja is gyermekét annyi érdeklődéssel sem mutat iránta, hogy egyszer egy évben legalább a próbatét alkalmával gyermekének előhaladásáról magának saját szemével tudomást szerezzen, — pedig — hogy ismét azon hasonlatossággal éljek — hízó malacait napjában egyszer legalább szereti megtekinteni. — Téves azon felfogás: fiam ugyanis mesterember vagy paraszt-gazda lesz, nem kell annak tudomány. De hogy nem, kell biz annak is, mert a mai időben a tudományok bizonyos mérvű ismerete nélkül, csak nyomorult kontár és sült paraszt, de nem okszerű gazda lesz. Ez az mit én megrovandónak tartok, s ohajtanám, hogy az ily szülők hivatásukat jobban felfogván, gyermekeiket több buzgósággal és lelkiismerettel iskoláztassák, mert a fentebb közölt iskolai létszám nem felel meg az iskolázandó gyermekek létszámának.

Volt alkalmunk azonban sok dicséretet is tapasztalni. Azon gyermekek kik szorgalommal látogatták az

TÁRCA.

Munkácsy Mihály „Siralomház” című festvényének magyarázata.

(Vége.)

S egy kép a gyerekeletből:

E sorok írója, midőn a bugyogót még hátul gombolták, egyszer nagy hibába esett! az apa írászatát kívánta meg, mely a háznál nyenyulj hozzám virág volt, mert hát arról annyi kívánatos tárgy mosolygott eléje, mint: tollkés, körző, rajzón, meg olló, meg stb., hogy ellentállania lehetetlen volt. Igaz, eleget tusakodott ő magában, eleget mondta: ne bántsd, nem szabad, de a tilos vágy öröge, mely még szintén kicsi s mégis erősebb volt, mint az ő törvénytisztelete — végre is győzött. Először csak egyet, igaz, hogy a legpikánsabb tárgyat, a tollkést vette elé, csak azt, többhez nem nyul, nem ő, hanem il ne conte, que le premier pas, csakhamar rá tette kezét a többire is, rajzolt, firkált, nyíralt papírt, asztalt, a mint jött, s némi jelentékeséit a fel-felbredő kisbírónak nem számítva, pompásan mulatott. Egyszer valaki azt találta mondani, hogy apa, a ki látogatóban távol volt, délután hazajön... Terringtét, ez minden számításán kívül esett, ijedve lökte oda az ollót, a mellyel épen valami rovatos históriából katonákat vagdalt, egy tekintetet vetett az asztalra, mely gazdalkodásának iszonyu nyomait mutatta s boszut kiáltott a szentségtörő fejére! rettenetes, borzasztó, többé jóvá nem tehető büntett, mit csináljon, hova legyen, tépelődik, végre nagyot fohászodik és határoz, kér egy darab kenyeret, veszi fabaltáját, ezeket az előre látott és nem látott esetekre — s ki a házból, át a sertés-udvarra, a hol nagy belindek volt, s be a csudafa erdőbe — így hitták a gyerekek a belindeket. Itt némileg megnyugodott, leült, nagy busulásnak adta magát s várta az események lefolyását. Gyermeklárma, zaj elhatottak hozzá, de ő nem mozdult, áthághatlan fal választotta el őt mindentől. Egy volt a mi némileg vigasztalta, a darab kenyér, melyet nagy erélylyel majszolni kezdett, de meg csak neki keseredett s csak most kerülne oda, a csudafa erdőbe, az a zsidók Izigje, majd

lakolna az az ő nagy szerencsétlenségéért s megforgatta fabaltáját... De kocsiözrej, ha! örömjaj, apa haza érkezett, itt a criticus pillanat, mind a két fülébe belecsendült... a ki amott tündökölt, az ő volt távolléteivel s hát P. hol van, most volt itt, P...! P...! P...! sehol, se a házban, se a kertben, se az udvarban, se a lóistállóban, legalább ha csak ott lett volna, bele kiabáltak, isten ments, még a kutba is, e pillanatban nem volt feltettebb kincs a háznál ő nála, a mi őt némi önértéssel töltötte el, futott volna is ő kedves, jó apja elé, a ki talán valami játékfelét is hozhatott számára, hanem hát egy iszonyatos ür tátongot közte és a világ közt, abban az istenadta írászat, az a megkuszált asztal, de minek is van írászat a világon, hanem azért, hogy egy hátulgombolt gyereket szerencsétlenné tegyen. Ily érzelmek dagaszták a kis bűnös kebelét, mehetett is volna, meg nem is, nem is ment, hanem maradt, mint ha gyökeret vert volna, s fejt nagy buszan s némi daccal lehorgasztotta. De kint mindig élénkebb lett a világ, valóságos hajtóvadástot rendezek, persze ő ellene — már bizonyosan tudják az írászalt — a hajsza közeledett a csudafaerdőhöz, árulás, valaki elárulta, persze elárulta a kanászgyerekek, a ki látta mákor oda ment, nosza fel, vessd el magad, igen, de lábai rövidék, szive még nehéz volt, aztán meg a mint futott, mindenütt megmozdult az erdő a feje felett, nyomon követték, egyszer csak ölon csipi két hatalmas kar, felemeli s viszi, viszi jaj neki, viszi, apához viszi, persze hogy hozzá, a ki már az ijedségére is hajlandó lehetett némi elégtételre... hát te hol voltál ilyen amolyan, hát, hát... nos?... hát az írászat... a tollkés, a rajzón... hát én a csudafa erdőbe... mentem... z siványnak... Siralomházba nem került a gyerek, mert hát a háznál állandó statarium volt, mely az itéletől a végrehajtásig csak annyi időt engedett, mekkora a távolság egy térdre fektetett gyerek felületté lett alulata és annak egyik felső végtagja közt, a kinek alsó végtagján a gyerekek esetlegesen kereszt helyzetbe jutott... tehát...

Ha van, mi ebből a tanúság? mindenek előtt az, hogy a fiu kicsi volt s már is magyar, aztán, hogy a dajka meséjét nem plagiálta, körülbelül ugyanazon té-

nyezők jöhettek játékba, a melyek amaz elszánt legénynek, mert persze ő még nem tanult semmit, ama meg márig se tanult semmit.

Nevelni kell hát ezt a népet, különben a minő nagy a természete, ott lehet Rádai minden bokorban, ő, ha megbántják, még is elszánja magát!

Egyébiránt Magyarországon szokás, — mely azonban már szünni kezd — a halálra ítéletet az ítélet kihirdetése után három napra, külön szobában, nem a börtönben, példa végett, közszemlére kitenni. Siralomháznak nevezetik azon szoba akkor a sirástól, mert azon idő folytán az elítelt rokonai is eljönnek, hogy neki utolsó istenhozzádat mondjanak, a mi sirás nélkül meg nem esik. Siratni való különben az ember ekkora súlyedése, a mit az elítelt maga, ha nem végképen megrogzított gonosztevő — legjobban érezhet.

A siralomház butorai: egy fehérrel terített asztal, azon két égő gyertya, feszület és — egy pár szék; ez utóbbiak arra valók, hogy az elítelt valakit ülésel megkínálhasson — ő itt némileg házi-gazda is.

A látogatók némelyike olykor résztvevő, vagy tettén sajnálkozó szavakat intéznek az elítélthez, olykor ez szól valakihez, bucsuzik, üdvözlöl valamely távollévőt, jó tanítást ad, hivatkozván szomorú saját sorsára... Mindez a legnagyobb ünnepélyességgel, fojtó csendben történik... Minden, a mi itt történik, kint élénk közbeszéd tárgya... A megátalkodott a siralomházban is mogorva, zárkózott, őt senki se sajnálja, mindig gonosz ember volt.

Az elíteltet naponkint lelkésze látogatja, gyakran, ha kívánja, de ez négy szem közt történik; kap enni, inni a hányszor s a mit kíván, haldoklótól semmit se kell megtagadni.

Az asztalon egy tál is van, abba hányják a látogatók könyör-filléreiket részvétők mértéke szerint. A halálra ítélt törvény szerint elveszti végrendekezési jogát — a hűtlenséggel bűnösnek még az örökösödési fonal is megszakad — „rumpitur filum successionis” — de ezen könyöradományról szabadon rendelkezik, — így enyhíti a törvény szigorát a könyörülő szív...

Reök.

iskolákat meglepő előhaladást mutattak, s az előirt tárgyakkól dícséretes próbát tettek. — Volt alkalom hallani egyes feleleteket, a történelm, földrajz, nyelvtanból és egyes műveleteket a számtanból hallani, melyek nem gépies betanításról, hanem az értelem-helyes kifejtéséről tesznek tanúságot. Tanáraik egytől-egyig megtették kötelességüket, s lelkiismeretesen megfeleltek hivatásuknak. Pedig ha figyelembe vesszük azon nehézségeket, melyekkel egy elemi tanítónak nálunk küzdeni kell, midőn — például az I-ső osztályokban és leány-iskolákban — figyelemmel kell lenni, az ujoncokra, a kezdőkre, a szótárolókra, olvasókra, haladókra és hátramardókra — a nagyobb iskolákban pedig midőn a tanítási rend, és előhaladás majd egyik majd másik elmaradásával megzavarattik és gátoltatik — bizony nem csekély munkát végeztek, s nem csekély türelmet mutattak.

A rajziskola — melyben csak a III-ik és IV-ik osztálybeli tanulók és hetenkint kétszer nyernekt oktatást, ez idén ismét többrendbeli — figyelemmel és szorgalommal készített rajzot mutatott be. Kiváló figyelmet érdemelték Szénási János, Aibel Rudolf és Feldl Károly rajzai — mindannyi Hirt Antal városi rajztanárnak kitartó szorgalmáról és buzgóságáról tesz bizonyosságot.

Leszámítván tehát némely egyes szülők hanyagságát — mit azonban egy kis erélyes intézkedéssel a hatóság orvosolhat — általában véve az oktatás a r. katolikusoknál Gyulán a kor színvonalán áll. Rendbeosztás, felügyelet, a tanárok képessége és szorgalma, a tanoncok előmenetele semmi kivánni valót nem hagynak fenn. És ez az mit én dícséretesnek találtam.

Janó Sándor.

Gyula város képviselő testületének jul. 24-én tartott üléséből.

A katonai (honvéd) laktanya előkészületeivel megbízott küldöttség abbéli jelentését mutatja be, hogy a laktanya építésére szükségelt kölcsön felvétele körüli eljárásra felkért országgyűlési képviselő, Beliczey István, egy levele szerint, a fővárosi intézeteknél kölcsönt eszközölni nem lehet. — A képviselő testület ennél fogva a 80,000 forintban megállapított építési költségeknek a községi lakosokra birtokarány szerinti kivetését határozta el.

Ugyanezen küldöttség elnöke jelenti, hogy a honvédelmi minisztériumhoz felterjesztett laktanya építési terv onnan némi csekély módosításokkal beérkezett. — E terv szerint a laktanya 9 tisztalak, irodahelyiség, 350 legény részére szükségelt helyiségek, kamrák, börtönök, raktárak és 50 lóra számított istállóból fog állani. Ehez képest az építési terv készítésére pályázat nyitattik oly módon, hogy a legjobb s elfogadható tervrajz 200, az utána következő pedig 100 forint fog jutalmaztatni.

Olvastatik gróf Haller Sándor és érdektársai vasuti vállalkozóknak kérvénye, melyben a németvárosi homokgödörök használati joga, a kisajátítási ár kétszerezéért átadati kérik. — A kérdéses homokgödörök két évi használati joga, holdankint 1000 forint díj fizetése mellett, anynyival inkább átengedtetik, mivel illetékes helyen azon ígért tételt, hogy a kérelem teljesítése esetében, a vasuti vonal Gyulától Csabáig a közforgalomnak még ez év őszén át fog adati.

Ujdonságok.

— **A Nagy-Várad irja:** Gróf Almásy Kálmán a mellett, hogy a sarkadi egyháznak és iskolának szép fekvő birtokot adományozott, még 7000 forint alapítványt is tett egy építendő közös iskola részére. Ez adomány a gazdag főúr nemességéről fényes bizonyosságot tesz.

— **Mult szombaton** (jul. 23-án nagy néptömeg vonult ki az épülő félben levő vasuti indóházhoz, hova délutáni 4 óra tájban vasuti anyagokkal terhelt gözmozdony érkezett meg Csabáról. A gözmozdony számos nemzeti színű lobogókkal volt feldisítve s csendesen vontatta maga után az épület-fa és schinekkal megrakott kocsikat. Miután azon körülmény, hogy Gyulára, hol az előhaladásnak — fájdalom — nem sok jelét láthatjuk még, már gözmozdony is jár, csakugyan jelentőséggel bír s a mozdony megérkezését a hatóság dobszó mellett meg is hirdette a városban, azt hittük, hogy valami kis ceremóniával is emlékeztetessé fogják tenni e napot az egybegyűlt sokaság előtt. Hanem biz itt semmi sem történt, még csak az sem, hogy a vasuti munkásoknak jutott volna ki egy pár itca bor.

— **A torna-egylet** második nyári táncvigalma ma egyhete tartatott meg a megyeháza kertjében. Közönség kevesebb számmal volt, mint első alkalommal, de azért az egyletnek még is 40 forint jövedelme volt. Egyébiránt kedélyességre nézve sem mérközhetett a táncvigalom az elsőbivel; legalább éjfél előtt nagyon gépiesen mozgottak a táncolók s a jó kedv egy csilláma sem zavarta meg a mulatság egyhangu menetét. Lehet, hogy másszor másképp lesz.

— **Reinhardt Ferenc** (Reinhardt József itteni cukrász fivére) mult hetfőn este a külső vásártéren szép tűzijátékot rendezett, melyet nagy közönség nézett végig.

— **A képviselőház** jul. 26-iki ülésében, Gonda László Békés városi képviselő nyolc megyénkbeli községnek a Körös és Berettyó folyók szabályozása iránti folyamodványát nyújtotta be, mely a kérvényi bizottsághoz utasított.

— **A gyulai muzeum** mai napig ismét következő tárgyakkal szaporodott:

Hirth Antal helybeli rajztanár — néhai Deserici József jeles történetíró életnagyságu saját kezűleg festett arcképét;

Bak Gusztáv helybeli kereskedő — egy török ezüst; — egy romániai 1867-iki réz; egy Milos-féle 1868-iki szorb; s egy 1867-iki porosz kis réz, összesen négy pénzdarabot; azonkívül egy platina kis lemezcsekét, és egy darab francia országi só-kővet;

Bauer Márton helybeli bádogos-mester egy könyvalaku bádog tokot a muzeum eredeti alapító, s egyéb oklevelei megőrzésére készített, melyet Bucke Ferenc nyeres igen csinosan befestett, és kifényezett — ajándékoztak.

— **Egy fogadás** képezte a napokban városunkban a közbeszéd tárgyat. P. A. ügyvéd ugyanis A. M. városi pénztárnok ellenében azt állította, hogy mult évi adóját lerőta, mire a pénztárnok fogadást ajánlott 100 szivarba. P. A. bizva emlékező tehetségében 1000 szivarban kívánt fogadni, mire aztán ellenfele is belenyugodott. Erre P. A. hazulról előhozza adóját, melyből kitént, hogy mult évi városi adóját csakugyan lefizette s azt D. J. alpenztárnok vette fel. A fogadást ekként megnyerve, P. ügyvéd az 1000 db. kassai szivar egy részét megtartván, a többi ismerősei között kiosztotta.

— **Mult esütörtökön** T. I. uradalmi ispán lovai megbokrosodván, a magukkal ragadt kocsai a helybeli távirda állomás előtti sodronyoszlopot kidöntötte s vele az állomás falába vezetett sodronyt kiszakította.

— **Öngyilkosságok** Trehocky György 14 éves kánász fiú a benedeki pusztán e hó 27-én saját ostarával a kutyámre akasztotta fel magát. — Gyulaváriban pedig tegnapelőtt reggel egy odaváló fiatal parasztember puszkával lötte agyon magát.

— **Az alföldi vasutnak** julius 16-án megnyitott csaba-holdmezővásárhelyi vonalrészén fekvő csabai, csorvási, orosházi, sámsoni és h. m. vásárhelyi vasutttávirda állomásokról, a magántávirдай sürgönyözés is életbe lépett.

Vegyes hírek.

— **Az elhunyt** 94 éves Baththyány Fül. herceg temetését e hó 25-én a lehető legnagyobb ünnepélyvel akarta megtartatni a család, hanem a felbontott végrendelet egyik pontja Bécsben a legegyszerűbb temetést követeli s a hercegi végtiszteltatást csak a vas megyei jószággon engedi meg. Bécsben tehát a lehetőleg egyszerűbb temetés volt. Délután 2 órakor jelentek meg a hercegi szálláson: Hohenlohe herceg, mint az uralkodó képviselője, Albrecht főherceg tábornagy, herceg Schwarzenberg tábornagy, gróf Braida altábornagy s a magas arisztokracia számos tagja. Ezután a koporsó beszenteltetett s a család tagjain kívül az idegenek mindnyájan eltávoztak. Öt órakor a legegyszerűbb halottas-kocsin vitték az északi vaspályához a holttestet, hogy onnan a német-ujvári sirboltba szállíttassék. A nagy közönség csak nagyon gyéren volt képviselve az egyszerű hercegi temetésen.

— **Uj ötförintos bankjegyek.** Miután a jelenleg forgalomban levő ötförintos bank-jegyek közt fölötte sok hamisított kering, újabb jegyeket szándékoznak kibocsátani. Ezen új jegyek — magyar és német szöveggel — művészielen lesznek kiállítva.

— **Közelébb Szövérd helység** határán (Erdélyben) a menydörgés előtt egy apa fiával a közel eső szénaboglya alá menekült, hol mindkettőt agyonujtá a villám. Az apáról a villám egyszerre minden ruhát leseperett. Perén és környékén (Abaujmegye) is nagy vihar dühöngött a mult héten. A szél óriási fákat csavart ki tövestől, a gabona-kereszteket messze elhajta. A vihart ropant dörgés és villámlás követé, mely annál rémesebb volt, minél erősebben kongott a vészharang a toronyban. E remegés majdnem öt óráig tartott, midőn a vihar lecsendesedett. A nép siránkozva ment ki a mezőkre, hol minden szét volt hányva. Senki sem tudta, merre keresse gabonáját; a szél a tizedik szomszédba is elsodorta a kereszteket.

— **Mihálovics** zágrábi érseket nagy pompával fogják fogadni és fölavatni. Jövő hó 6-án lesz az installatio s máris nagyban tétetnek az előkészületek. — Augusztus 5-én nagy küldöttség fog az érsek előtt tisztelni Nagy-Kanizsán, 6-án az összes zágrábi küldöttségek fogják várni az indóháznál, míg a kálvária-hegyen mozsár-durrogás adja tudtúl megérkezését. Az utcákat melyen keresztülvonul, földszitlik; széklakánál teherbe öltözött leánykák s az ifjúság fogadják. Este nagy

fáklyás-zenét rendez a város az érseknek s tiszteletére az egész város ki lesz világítva.

— **Népgyűlést** tartott a pesti népkör mult vasárnap a Beleznay-kertben. E gyűlés célja volt, elérni, ami már különben is létezik, t. i. Magyarországnak semleges magatartását a jelen háborúval szemben. A gyűlés nem volt egyéb üres demonstrációnál, járták javában a „hazugság-, gonoszság-, hazaárulás“-féle nagyhangzú szavak. Végre midőn a profanisatio kidühöngte magát, s a zavar átalánossá lön, a gyűlés azon határozattal oszlott széjjel, hogy elvárja a magyar országgyűléstől, hogy az állandó hadsereget, mint a dynasztikus érdekű háboruk létesíthetőjét, el fogja törölni.

— **A legújabb katonai parancsok** szerint szeptember 1-től 20-ig a következő helyeken lesz kantonizálás vagy csapat-összpontosítás: Kassán a 4. dzsidas-ezred és 11. dragonyos ezreden kívül a 12-ik vadász-zászlóalj és a 65., 14. és 19-ik sorozatok lesznek összpontosítva; Nagy-Váradon a 6-ik dragonyos-ezred, Temesvártól az 1-ső dzsidas-ezred, Szatmáron a 8-ik dzsidas-ezred lesz állomáson. Az 5-ik tüzer-ezred nyolc fontos ágyúütege és a 7-ik lovas üteg Nagy-Váradról Pestre fog áttétetni.

— **Egyik pesti rőföskereskedő**, ki csak imént nyitott üzletet s természetesen eleintén csekély jövedelemmel rendelkezhetik, igen élelmes módszerhez folyamodott, hogy veszteg hagyott áruin tudadhasson. Esténként matrónának öltözködött át s egy pár darab portékát vesz batyujába és bejárja vele a vendéglőket, kávéházakat, hol a közönség minden este jó pénzen veszi meg portékáját, mely egésznapi ott hever boltjában, a nélkül hogy bárkinek is kellene. A vendégek boldogok, hogy fele árért veszik meg az igazi török kendőket, a kereskedő pedig boldog, hogy dupla áron ad tul az ócska portékán.

— **Egy szép asszony.** Háznál-házra járt Pesten közelébb egy elegánsan öltözött, karesu magas hölgy s török dohányt árulgatott. A férfiaknál különösen egyszerű szemet szurt a gyönyörű arcú asszony s még a nem dohányzók is szivesen vettek. Másnap mindenüvé ellátogatott a finác s meglelte a tiltott dohányt. A szép asszonynál tehát csak ürügy volt a dohányárulás, hogy klienseit feladhassa.

Gazdaszat, ipar, kereskedelem.

— **Aratás.** Sárrét vidékén a rozstermés kitünő, ellenben a buza silány. Aradon az aratási eredmény mennyiségileg és minőségileg középszerű jó termést adott, azonban az utóbbi napokban a határon jég esett és az a szépen álló kukoricát csak nem tönkre tette, — és a buza és rozs termésben is sok kárt tett.

— **Vasuti előengedélyek.** A magyar közlekedési minisztériumtól vasuti előmunkálatokra engedélyt nyertek újabban: A bécsi Uniobank egy Eszék-től Sziszek-től Károlyvárosig vezetendő vonalra; Springer Miksa és társai Bajától Szabadkától Mohács-tól Eszéken át Bródig és Eszék-től Vinkovcén át Zimonyig, összeköttetéssel Vinkovcra és Vukovár és Vinkovcra és Diakovár között; Vajna Miklós és társai egy másodrendű pályára Józshelytől Kétegyházaig, vagy Békes-Gyulaig ugyszintén Borosjenőtől Aradig.

A békés megyei takarékpénztár

üzletkimutatása az 1870. év első feléről.

Bevétel:	
Pénztári maradvány 1869. évi okt. 31-én	32,442.87
Részvény tőke	367.50
Betét tőke	353,619.60
Könyvecske díjak	76.20
Letéti díjak	10.09
Váltók visszafizetéséből	350,363.—
Jelzálogos kölcsönök visszafizetéséből	81,520.—
Előlegek	12,410.—
Váltók kamataiból	7,520.72
Jelzálog kamataiból	8,171.76
Előleg	404.62
Írásdíjakból	5,369.69
Részvény átirási díjakból	7.—
Késedelmi kamatokból	36.93
Magy. vasuti kölcs. kötvények eladásából	41,217.39
Magy. hitelbank részvény kamataiból	200.—
Angol-Magy. bank részvény kamataiból	96.20
Elsőbbségi kötvények eladásából	60,881.69
Elsőbbségi kötvények kamataiból	2,433.83
Alföld-fiumei vasuti részvények kamat.	30.12
Magy. vasuti kölcsön kötvények kamat.	166.62
Első magy. ált. bizt. társulattól	20,000.—
" " " " " " " "	780.—
Eszak-keleti vasuti részvények kamat.	601.25
Nyugdíj-alapra	1,500.—
Tartalék	800.50
Békési fiókpenztártól	10,000.—
Érték-papír nyeresemények	8,051.92
Összeg	1,001,079.50

Kiadás:	
Betétek visszafizetésére	317,669.44
„ folyó kamatokra	909.28
Leszámitolt váltókra	377,655.—
Jelzálogos kölcsönökre	34,500.—
Előlegekre	11,804.—
Tiszti és szolgafizetések	1,450.—
Lakbér	250.—
Felszerelésekre	68.24
Irodai szükséglet	46.56
Adó és bélyeg	403.—
Vegyves költségek	170.32
Napibiztosi díjak	222.—
Jótevény célokra	2765.86
Osztalékra	15584.—
Tíztelet díjak és jutalmazások	2180.—
Első magy. bizt. társulatnak	56565.23
Békési fiók-pénztárnak	84610.—
Oroszázi fiók-pénztárnak	49720.—
Pénztár maradvány	44476.56
Összesen	1001079.50

Kratochvill József
könyvvezető.

Országos vásári tudósítás.

(Folytatás.)

A lóvásár a jobbaesők közé sorolható. Hajtott ménes volt 5, 1 nagyobb, 4 kisebb, az első bessarabiai 100 drb középszerű, és valamennyi ménes összesen 265 drb lóval. A bessarabiai vad ménesből, mely akolban árultatott, 35—40 drb kelt el leginkább 110—120—130 frtjával darabja, az erdélyi ménesekben alig néhány szebecske fiatal ló, egy-kettő alig ütötte el a 200 frtot, a többi bizony 100—140—150 frtig kelt csak darabonkint, de szelidebb s nagyobb része jól betanult háttas és hámos ló lévén, bátrabban vették, a tanítás veszélyétől nem féltek. Az erdélyieknek nagyobb kelendőségük volt egy szóval, 90—100 drbig volt az eladottak száma.

Jó erős, fiatal paraszt igás ló 110—130 frtig, csekélyebb 70—90 frtig, egészen közönséges apróbb nyomtató fiatal lovak 50—60 frtig keltek, vergék 20—30 frtig.

Az egész lóforgalom 1600—1800 dbra volt tehető. A juhvásár, a mai tenyésztési viszonyok között magyar parasztosan furcsa kis vásárnak mondható. Kedvem is telt benne, hogy csapatról-csapatra, nyájról-nyájr-

ra magam összeirtam a helyszínén — a tulajdonosok bevallása szerint — a behajtott összes mennyiséget. Ily bementés és jegyzés után a magyar juh és berbécs ment összesen 1165 dbra, a birka-féle 12,528, együtt a két-féle 13,693.

A vásár disze, virága volt a gyulai uradalom által kiállított 1454 db nyírott, igen jó husu és fajú, nagy terméti, egyenlően szép meddő anya nyája, mely csakugyan tenyésztésre páronkint 16 frtjával talált előrelátó vevőre, ugyanezen uradalom igen szép 2 és 3 éves jó husu ürüi 15 forintjával. — özeveg gróf Wenckheim Antalné 400 drb soványas ürünyája 14 frtjával, valamint G. R. igen szép tartani való meddő anya-nyája 14 frtjával kelt páronkint.

Egy tartani való vegyes silány nyáj, melyben anyák, ürük és tokjuhok is voltak egyremásra 9 frtjával s általában a közönséges 2 éves paraszt ürük és jobbaeska sovány anyák páronkint 9 frtjával, a gyengébbek 7.50—8 frtjával keltek páronkint, a mustrajószág párja 6—9 frtig kelt a hus minősége és kor szerint — 3 éves jobbaeska paraszt ürük párja 10—12 frtig, és a berbécses is leginkább 11—12 frton keltek.

Gyapjában levő közönséges paraszt birka-barányok párja 5—5.20 kron kelt el, egy-két kis csapatban.

A gabonavásár példátlanul csekély volt, róla mást írni nem érdemes.

A favásár rendkívül nagy volt, és a fenyő dézsákat kivéve, többnyire minden faeszköz és gazdasági szerzőszám jóval olcsóbb lett, mint a múlt vásárkor volt; a favilla például darabonkint 15—20 krral volt olcsóbb. A bükkfa-hasítványok pedig épen fele árba szálltak le.

A szalona igen becselen volt, mert kigyósiaktól 23—24 frtig is vették itteni szalonaméru asszonyok mázsáját.

A felföldi vasas tótok házaktól néhány mázsa legszebb szalonát 25 frtjával fizették, de ily olcsón is keveset vettek.

A népmozgalom csak középszerű, a kézművesekre igen rossz vásár volt. Nyers és kész bőr ára emelkedett, ez utóbbit, a szagot jókor érző egy pár bórkereskedő összeszedte a vargáktól.

Sz. L.

Hetivásári tudósítás.

Gyula július 29. Ismét eső volt, még mindig égetően szorgos a mezei munka, azért igen csekély volt ma is a piac.

Igen keresett volt a fogyasztók részéről mindennemű gabonaféle, de csak árpából jött különösen Méhkerékről

nehány rakott szekér, buza ó és uj kevés, kukorica ugyiszólván semmi, zab semmi.

Itt-ott mutatókból a prima ó és uj buzát 10 frta tartogatták egyformán, de így nem vették, a közönséges könnyebb tiszta buza 8.50—70 kron kelt, a hibás 8 fton.

Az árpa 1/2 részét tevén a behozatalnak, olcsóbb lett. az ép, fehér, nehéz prima árpát 3.30—40 kron, a csekélyebbet 3.10—20 kron vették a fogyasztók, hizlalók, sőt már egy-két üzér is.

A kukorica múlt heti árát szilárdul megtartotta kövével s vékánkint is.

Deszkának java 1.70—80 kron kelt páronkint.

Favilla drbja 40—50 kr. Széna sok volt 8—12 frtig tartogatták kis szekereit, de 6 frton adogatták, roszt kelete lévén. Több szekér hozott tiszta porcsin szénát Sarkadról.

Tüzifa, méz ára nem változott.

Zöldség és gyümölcs roppant bőségben, a gyümölcs-félt kofák szekerekre szedtek, hogy a pusztákra vigyék gabonáért becsereelni.

Aprós dinnyét több helyen árultak sárgát és görögöt is és 15—30 krig kelt darabja.

Hal csak egy szekeren volt, az aprós potyka 30 kron, a nagyobb 35 kron, a feldarabolt nagy harscsa 50 kron kelt a kufároktól.

Sz. L.

Nyilttér.

Rosenthal Francziska,
és
Rosenthal Zsigmond
jegyesek.

Szives felkérés!

Nyomdának jelenleg csekélyebb mérvbeni elfoglaltatása okából egész tisztelettel kérem fel a n. é. közönséget, különösen a t. kereskedő urakat, — kik újév táján becses megrendelésekkel megtisztelnék, — nyomdai szükségleteket jelenleg megrendelni, mert akkor halmozottabb elfoglaltságom miatt, gyakran a legjobb akarat mellett sem vagyok képes igényeiknek rögtön megfelelni. Gyulán július 30. 1870.

Teljes tisztelettel

Dobay János,
nyomdatulajdonos.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A békésmegyei kórház tulajdonát képező s jó karban lévő magtár, folyó júliushó 31-én délután 3 órakor, három egymást követő évre, a helyszínén tartandó árverés útján bérbe fog adatni.

Továbbá ugyanakkor s ugyanott, az említett kórház tulajdonához tartozó és az ugynevezett „Bárdos” laposán fekvő 11 hold zselérföld, ugyancsak három egymásutáni évre haszonbérbe adatik.

(68) 2—2

A békésmegyei kórház állandó bizottsága.

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő
Gyulán, főut., Alezer (Paulovitz)
féle házbán,

ajánlja az alább következő legújabb könyveket:
Gaborian, a vizsgálat. I. 2-ik köt. ára 2.40.
Képek az angol alsóház történetéből és működéséből. Irta Palgrave ára 1.—.
Az egyesült államok története. Irta Laboulaye ára 1.—.
Coelibatus és a polgári házasság. Irta Papramorgó, ára 1.—.
Magyarország dohányügye. Irta Beliczey István és Molnár György, ára 60 kr.
A szerzetes uralma vagy Róma a 19 ik században. Irta Garibaldi tábornok, 2 köt. 4 ft.
Degré, a kék vér, regény, ára 1.40
Nemes Benjámin, népszerű egyházi beszédek. ára 1.20.
Beniczky Irma, a nők hivatása. 1.20.
Harcéri szolgálat a m. kir. honvédség számára 1 ft.
A felekezeti iskolázatás veszélyei és közoktatási törvényünk hiányai, nevelésügyi, társadalmi és politikai szempontból. Irta Bánhegyi István.

Gyakorlati utmutatás az eperfa és selyem-herény tenyésztésére. Irta Aron Ede, ára 60 kr.

Hitelintézet **igérvények** (Promessen) a július 1-én történetű húzásra, hol a főnyerő 200,000 frt, ugy szintén
1870. évi Pest városi 100 frtos sorsjegyek, havinészlet fizetésre, főnyerő 250,000 frt, minden levonás nélkül. Nálam folytonosan kaphatók.

Mindenféle
valódi amerikai varrógépek
alólírott nál gyári áron, 5 évi jótállás, díjmentes oktatás és részletfizetés mellett kaphatók ugy szintén azoknak kiavittatását is elvállalja.
(60) 13—4 **Kálmán Zsigmond,**
G y u l á n.

Köszén-üzlet.
Alólírott tisztelettel jelentem, miszerint mostani alkalommal kész vagyok ugy darabos mint
gyári köszönet
legjutányosb áron szállítani. A megrendelések, a leggyorsabb pontossággal eszközölköztetnek; kész vagyok továbbá a legnagyobb mennyiségről szóló szerződéseket — az illő biztosíték letétele mellett — elfogadni és az érdekelt üzleteknek minden könnyebbséget megengedni. (69) 3—1
BENVENISTI S. S.
Salgó-tarjáni köszén ügynökségi iroda.
Pesten, főut Sebastian-féle házbán.

Alólírott a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlja magát, mindennemű **réz-műves** munkálatok gyors, pontos és jutányos ároni elkészítésére, nevezetesen: minden **szeszgyári gépek, tűz- vagy kerti-fecskendők, szivattyus kutak, házfedelekre csatornák, réz- vagy vaslemezekből (Blech), mosó-gépek, üstök és más edények** elkészítését elvállalja.
Ugy a helybeli, mint szintén vidéki n. é. közönség minél gyakoribb megrendeléseit kéri
DANDÉ MIHÁLY,
(70) 1—1 rézműves.
Lakása Gyulán, Burda-féle 390. sz. alatti házbán, a vásártéren.
Gyulán, Dobay János gyorsajtóján.